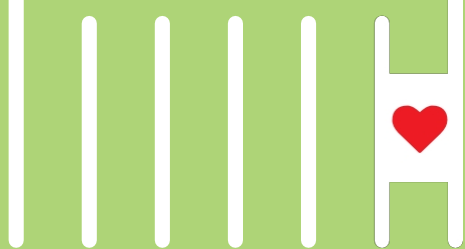

PSSAR9

Psychological Strategies
for the Sexual and Affective
Re-education of Prisoners

Afectivitatea în sistemul penitenciar

Evoluția istorică în
Germania/Renania de Nord-
Westfalia, Italia și România

European
Commission

Susținut financiar de
Uniunea Europeană

europa
unlimited e.V.

Cuprins

Afectivitatea în sistemul penitenciar

Evoluția istorică în Germania/Renania de Nord-Westfalia, Italia și România

Cuvânt înainte	3
1 Germania/Renania de Nord-Westfalia	4
1.1 Evoluția jurisprudenței	5
1.2 Baze juridice și structură	6
1.3 Comparație între landurile federale: Bremen și Renania de Nord-Westfalia	8
Cazare	10
Vizită	10
Comunicare	11
Afectivitate	12
1.4 Legăturile sociale și semnificația lor	13
1.5 Perspective critice asupra legăturilor sociale	14
1.6 Comparație între standardele europene	16
1.7 Prevenirea recidivelor prin legături sociale	16
Exemplu de proiect: Executarea pedepselor cu sensibilitate față de familie în Renania de Nord-Westfalia	17
2 Italia	20
Introducere	
Scurtă istorie a închisorilor	17
Drept, teorii și deținuți	22
2.1 Politica în Italia	22
2.2 Practici în Italia și eficacitatea lor	24
2.3 Cercetarea științifică în Italia	26
3 România	30
3.1 Politica în România	
3.2 Practici în România și eficacitatea lor	31
3.3 Cercetarea științifică în România	34

Afectivitatea în sistemul penitenciar

Evoluția istorică în Germania/Renania de Nord-Westfalia, Italia și România

Cuvânt înainte

Proiectul PSSARP – Psychological and Social Support for Affective Rehabilitation in Prisons (Sprijin psihologic și social pentru reabilitarea afectivă în penitenciare) a abordat un subiect care, pentru mult timp, a fost neglijat în sistemul penitenciar european: importanța afectivității, a relațiilor emoționale și a apropierii umane în viața persoanelor încarcerate. Consorțiul nostru – format din parteneri din Germania, Italia și România – și-a propus să studieze științific acest aspect al reintegrării sociale, să-l facă vizibil și să-l consolideze prin abordări concrete în materie de educație și formare.

Prezenta broșură rezumă rezultatele analizelor și cercetărilor naționale care au constituit punctul de plecare pentru munca noastră comună. Acestea reflectă nu numai diferitele cadre juridice și instituționale din cele trei țări, ci și o convingere comună: resocializarea poate avea succes numai dacă nevoile emoționale și sociale ale persoanelor încarcerate sunt luate în serios și integrate în organizarea sistemului penitenciar.

În Germania, se observă că sprijinul emoțional și relațiile trăite contribuie în mod decisiv la stabilizarea personalității și la reducerea riscului de recidivă. În Italia, este evident că, în ciuda unor inițiative de reformă izolate, cum ar fi introducerea așa-numitelor „affectivity rooms”, tensiunea dintre control și umanitate rămâne mare. România, pe de altă parte, oferă exemple de consolidare a relațiilor afective ca resursă pentru dezvoltarea personală și reintegrarea socială, prin drepturi de vizită clar reglementate și programe de reintegrare socială.

Aceste rezultate arată că afectivitatea nu trebuie considerată o chestiune privată sau secundară, ci o componentă centrală a unui sistem penitenciar modern, orientat către drepturile omului. Promovarea competențelor emoționale, a legăturilor familiale și a comunicării empatică poate contribui la crearea unui climat care să permită în egală măsură securitatea, stabilitatea și schimbarea.

Consortiul PSSARP mulțumește tuturor instituțiilor și experților implicați care au contribuit cu munca lor la realizarea acestei publicații. Sperăm că informațiile colectate aici vor da un impuls cercetării, practicii din penitenciare și factorilor de decizie politică din Europa.

Consortiul proiectului PSSARP
Germania – Italia – România

1 - Germania/Renania de Nord- -Westfalia

După prăbușirea regimului național-socialist, închisorile germane erau supraaglomerate cu criminali de război, criminali naziști și prizonieri politici. Aliații au preluat responsabilitatea pentru sistemul penitenciar și au înființat inițial lagăre și centre de detenție provizorii. Condițiile erau adesea foarte proaste, iar abuzurile nu erau o raritate. Lipsa personalului calificat și a infrastructurii a dus la o criză în sistemul penitenciar.

În anii 1960 și 1970 a început o fază de modernizare și reformă a sistemului penitenciar german. Noi concepte, precum resocializarea și reabilitarea, au câștigat importanță și au fost introduse programe de formare profesională și ocupare a forței de muncă pentru deținuți. S-a impus ideea „comunităților terapeutice”, care puneau accentul pe sprijinul comunității și tratament pentru a facilita reintegrarea deținuților. De asemenea, s-au utilizat din ce în ce mai mult forme alternative de sancțiuni, cum ar fi pedepsele cu suspendare și munca în folosul comunității.

După reunificarea din 1990, sistemele penitenciare ale fostei RDG și ale Republicii Federale Germania au fost unificate. Acest lucru a dus la armonizarea standardelor și practicilor în domeniul executării pedepselor. În același timp, tendința de umanizare și profesionalizare a sistemului penitenciar a continuat. S-a acordat o atenție sporită importanței asistenței psihologice, pedagogiei și terapiei prin muncă pentru reintegrarea socială a deținuților. De asemenea, s-au luat măsuri pentru a reduce supraaglomerarea închisorilor și pentru a îmbunătăți condițiile de detenție.

Legea privind executarea pedepselor (StVollzG) se bazează pe diferite surse juridice și principii care constituie fundamentul executării pedepselor în Germania.

Printre principiile cele mai importante se numără

1. constituțiile federale și regionale: StVollzG se bazează pe principiile și normele fundamentale consacrate în Constituția federală (Grundgesetz) și în constituțiile fiecărui land. Printre acestea se numără, în special, drepturile fundamentale care garantează protecția demnității umane, drepturile deținuților și principiul statului de drept.

2. Standarde internaționale în materie de drepturile omului: Legea privind executarea pedepselor se bazează pe standardele internaționale în materie de drepturile omului, astfel cum sunt prevăzute în Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO), Carta europeană a drepturilor fundamentale și alte acorduri internaționale. Aceste standarde garantează respectarea drepturilor omului ale deținuților și stabilesc cerințele minime pentru tratamentul infractorilor.

3. Legile și regulamentele federale: Legea privind executarea pedepselor este o lege federală care stabilește dispozițiile juridice de bază pentru executarea pedepselor în Germania. Aceasta este completată de alte legi și regulamente federale care reglementează anumite aspecte ale executării pedepselor, cum ar fi Legea privind executarea pedepselor pentru minori sau Legea privind stupefiantele.

4. Jurisprudența: Interpretarea și aplicarea Legii privind executarea pedepselor este influențată și de jurisprudența instanțelor judecătorești. Deciziile instanțelor federale și regionale creează precedente importante pentru interpretarea și aplicarea legii și contribuie la dezvoltarea și clarificarea aspectelor juridice în domeniul executării pedepselor.

Aceste surse juridice și principii constituie împreună baza Legii privind executarea pedepselor și stabilesc cadrul juridic pentru executarea pedepselor în Germania. În ansamblu, sistemul penitenciar german a evoluat considerabil de la al Doilea Război Mondial, punând din ce în ce mai mult accentul pe reabilitarea și reintegrarea infractorilor în societate.

Această evoluție este rezultatul unei multitudini de actori și instituții care au influențat sistemul de-a lungul timpului. Printre aceștia se numără autorități guvernamentale, ministere de justiție, administrații penitenciare, experți în criminologie și psihologie, precum și organizații și standarde internaționale.

Cu toate acestea, în ciuda progreselor înregistrate, autoritățile penitenciare germane se confruntă în continuare cu provocări. Printre acestea se numără gestionarea supraaglomerării, lipsa personalului calificat și nevoile deținuților cu nevoi speciale, cum ar fi bolile mintale sau problemele de dependență. Există, de asemenea, discuții cu privire la eficacitatea anumitor măsuri și la necesitatea unei mai mari implicări a formelor alternative de sancțiuni, cum ar fi supravegherea electronică sau munca în folosul comunității.

1.1 Evoluția jurisprudenței

Până în anii 1960, închisoarea era un loc care nu prezenta interes pentru politicieni, juriști sau opinia publică critică. Executarea pedepselor nu era supusă niciunei legi. Unele state federale adoptaseră prin cale administrativă simple norme privind executarea pedepselor. Abia la începutul anilor 1960, când consolidarea postbelică era în mare parte finalizată, închisorile au devenit centrul atenției publice. Însă nu numai mass-media a abordat, începând cu mijlocul anilor 1960, condițiile din închisorile germane, dezvăluind scandaluri, condiții mizerabile și decese misterioase. Și în politică părea acum oportună o reformă fundamentală a sistemului penitenciar. Impulsul a fost dat de ministrul federal al justiției, Gustav Heinemann (SPD), în 1967, când a însărcinat o așa-numită comisie penitenciară cu elaborarea unei legi privind executarea pedepselor. În consecință, în 1972, Curtea Constituțională Federală a solicitat crearea unei baze legale pentru a legitima intervențiile semnificative ale sistemului penitenciar în drepturile fundamentale (ale oamenilor, inclusiv ale deținuților). StVollzG a fost în cele din urmă promulgată la 16 martie 1976 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1977.

De atunci, a fost modificată și actualizată de mai multe ori pentru a răspunde cerințelor și standardelor în schimbare din domeniul executării pedepselor. Legea reglementează diferite aspecte ale execut

și standardelor în domeniul executării pedepselor. Legea reglementează diferite aspecte ale executării pedepselor, printre care drepturile și obligațiile deținuților

organizarea și administrarea penitenciarelor, tratamentul infractorilor, securitatea în penitenciare, precum și condițiile și programele de reabilitare și reintegrare a deținuților. În ansamblu, această lege privind executarea pedepselor a constituit coloana vertebrală juridică a sistemului penitenciar din Germania și a contribuit la reglementarea și îmbunătățirea standardelor și practicilor din domeniul executării pedepselor, în vederea promovării reintegrării infractorilor în societate. Prin elaborarea de norme administrative, fiecare land a putut exercita o influență asupra organizării interne specifice a sistemului penitenciar.

Responsabilitatea principală pentru dezvoltarea sistemului penitenciar revenea însă în primul rând autorităților guvernamentale și Ministerului Justiției la nivel federal. Aceste instituții erau responsabile de elaborarea și punerea în aplicare a legilor, politicilor și programelor din domeniul penitenciar. Ele stabileau cadrul în care funcționa sistemul penitenciar și luau decizii cu privire la alocarea resurselor, politica de personal și reformele sistemului penitenciar. Motivul pentru care aceste instituții erau și sunt considerate principale responsabile este că ele au autoritatea și competența legală de a promova schimbări în sistemul penitenciar. Ele sunt în măsură să adopte legi, să aloce bugete și să emită directive care determină cursul sistemului penitenciar. În plus, ele sunt adesea principalul punct de contact pentru organizațiile internaționale și partenerii în dezvoltarea și implementarea bunelor practici. În ansamblu, însă, evoluția este rezultatul unei multitudini de actori și instituții care au influențat sistemul de-a lungul timpului. Printre aceștia se numără, desigur, autoritățile guvernamentale, ministerele justiției și administrațiile penitenciare menționate anterior, dar și experți din domeniile criminologiei și psihologiei, precum și organizații și standarde internaționale.

Articolul 2 din Legea privind executarea pedepselor, formulat pentru prima dată, este remarcabil în măsura în care definește reabilitarea socială a deținuților ca obiectiv indispensabil al executării pedepselor. Acest obiectiv stă la baza tuturor considerațiilor. De acum înainte, întreaga executare a pedepselor trebuia să fie orientată către acest obiectiv, ceea ce a însemnat o îndepărtare de așa-numita executare a pedepselor de detenție:

1.2 Baze juridice și structură

Executarea unei pedepse privative de libertate trebuie să le permită deținuților să ducă în viitor o viață socială responsabilă, fără să comită infracțiuni (scopul pedepsei privative de libertate). Executarea unei pedepse privative de libertate servește și la protejarea societății împotriva comiterii de noi infracțiuni. Protejarea societății împotriva infractorilor și caracterul propriu-zis punitiv al măsurii privative de libertate au trecut în plan secund.

O altă reformă importantă a sistemului penitenciar din Germania în 2006 a fost reforma federalismului.

Distribuția competențelor în federalismul cooperativ german este administrativă, nu duală: majoritatea domeniilor politice sunt supuse legislației concurente a federației și a landurilor. Până în prezent, acest lucru a însemnat că federația a stabilit condițiile-cadru, iar landurile le-au completat cu propriile legi; însă, în primul rând, acestea sunt responsabile de administrația publică. Dificultatea unei astfel de structuri statale constă în limitarea gradului de detaliere a deciziilor centrale, astfel încât la nivelul statelor federale, adică al landurilor, să rămână suficient spațiu de manevră pentru propriile decizii și legi. O astfel de distribuție trebuie, prin urmare, reechilibrată în mod constant în funcție de circumstanțele în schimbare. Distribuția competențelor juridice este suprapusă de problema distribuției financiare, care este decisivă pentru îndeplinirea efectivă a competențelor.

Conform prevederilor inițiale ale Legii fundamentale, executarea pedepselor făcea parte din legislația concurentă. Deoarece Uniunea a exercitat competența sa legislativă prin adoptarea Legii privind executarea pedepselor, landurile nu aveau posibilitatea de a legifera în acest domeniu. Acest lucru s-a schimbat fundamental odată cu reforma federalismului, deoarece landurile sunt acum singurele responsabile pentru legislația privind executarea pedepselor. Aceasta înseamnă, pe de o parte, că landurile federale pot crea propriile legi privind executarea pedepselor. Atâta timp cât nu fac acest lucru, actuala Lege federală privind executarea pedepselor rămâne în vigoare, astfel încât nu există nicio presiune de timp pentru fiecare land federal în parte în această chestiune. Aceasta rezultă din articolul 125a din Legea fundamentală, care prevede: „Legislația adoptată ca legislație federală, dar care nu a mai putut fi adoptată ca legislație federală din cauza modificării articolului 74 alineatul (1), rămâne în vigoare ca legislație federală. 1 nu a mai putut fi adoptată ca legislație federală, rămâne în vigoare ca legislație federală. Ea poate fi înlocuită de legislația landului.”

În domeniul executării pedepselor, reforma federalismului a întâmpinat o rezistență considerabilă. Toate marile organizații ale practicienilor din domeniul dreptului penal german (de la Asociația Germană a Judecătorilor, la Asociația Germană pentru Tribunalele pentru Minori și Asistența Judiciară pentru Minori, până la Asociația Federală a Directorilor din Penitenciare) s-au pronunțat împotriva acesteia , , , , , , , , , .

Aceste temeri generale că noua lege privind executarea pedepselor s-ar îndrepta spre siguranță și ordine și s-ar îndepărta de ideea de resocializare pot fi considerate, în retrospectivă, nefondate. Toate cele 16 landuri ale Republicii Federale Germania au profitat de ocazie pentru a elabora legi privind executarea pedepselor care depășesc așteptările criticilor menționați. În plus, landurile federale și-au actualizat periodic legile privind executarea pedepselor și le-au adaptat la nevoile sociale în schimbare, la evoluțiile juridice și la standardele internaționale. Acest lucru a dus la o multitudine de legi și regulamente diferite în diferitele landuri federale, chiar dacă acestea se bazează adesea pe principii și standarde similare.

Diversitatea legilor privind executarea pedepselor în landurile federale reflectă diversitatea și pluralismul ordinii juridice germane și permite landurilor federale să stabilească propriile priorități în materie de executare a pedepselor. Această diversitate se referă și la elaborarea de legi care sunt, în parte, specifice executării pedepselor în cazul minorilor sau al arestului preventiv.

Astfel, legile privind executarea pedepselor din landurile Bremen și Renania de Nord-Westfalia (NRW) prezintă unele diferențe, care se datorează condițiilor juridice, instituționale și sociale specifice celor două landuri. Iată câteva dintre cele mai importante diferențe:

1 Baze juridice: Legea privind executarea pedepselor din Bremen se bazează pe dispozițiile și cerințele juridice specifice ale orașului-stat Bremen, în timp ce legea privind executarea pedepselor din landul Renania de Nord-Westfalia (NRW) reflectă legea privind executarea pedepselor din cel mai populat land german.

2 Organizare și administrare: Organizarea și administrarea sistemului penitenciar poate fi diferită în Bremen și Renania de Nord-Westfalia. Acest lucru se aplică competențelor autorităților, procedurilor de administrare a executării pedepselor, personalului și altor aspecte organizatorice ale sistemului penitenciar.

3. Reabilitarea socială și reintegrarea: Abordările și programele de reabilitare socială și reintegrare a infractorilor pot diferi între Bremen și Renania de Nord-Westfalia, în funcție de prioritățile, resursele și experiențele respective ale celor două landuri în domeniul reabilitării sociale.

4. Condiții și standarde: Condițiile și standardele de detenție pot diferi între Bremen și Renania de Nord-Westfalia în ceea ce privește condițiile de cazare, accesul la educație și ocuparea forței de muncă, asistența medicală și alte aspecte.

5. Luarea în considerare a grupurilor speciale: Luarea în considerare a grupurilor speciale, cum ar fi tinerii, femeile, deținuții în vârstă sau persoanele cu nevoi speciale, poate diferi între Bremen și Renania de Nord-Westfalia, în funcție de prioritățile și inițiativele respective ale celor două landuri în domeniul executării pedepselor.

Comparație între landuri: Bremen și Renania de Nord-Westfalia

StVollzG (lege federală)
StVollzG Bremen
StVollzG Renania de
Nord-Westfalia

Dezvoltarea unor secțiuni individuale care pot influența afectivitatea în închisori

Principii

Legea federală: § 3 Organizarea executării pedepselor

Viața în sistemul penitenciar trebuie să fie armonizată pe cât posibil cu condițiile generale de viață

trebuie combătute.

Execuția pedepsei trebuie să vizeze facilitarea reintegrării deținuților în viața liberă.

Bremen: Principii ale organizării executării pedepselor

Execuția pedepsei trebuie să vizeze ajutarea deținuților să-și asume responsabilitatea pentru infracțiunile comise și consecințele acestora.

Execuția pedepselor vizează încă de la început reintegrarea deținuților în viața liberă.

Deținuții aflați în detenție preventivă sau cu detenție preventivă rezervată trebuie să beneficieze de o îngrijire individuală și intensivă, pentru a face inutilă plasarea lor în detenție preventivă. Dacă măsurile standardizate nu sunt suficiente sau nu sunt promițătoare, trebuie dezvoltate măsuri individuale. Viața în detenție trebuie să fie armonizată pe cât posibil cu condițiile generale de viață.

Trebuie combătute consecințele negative ale privării de libertate.

Legătura deținuților cu viața socială trebuie menținută și promovată. Persoanele și instituțiile din afara închisorii trebuie implicate în viața de zi cu zi a închisorii. Deținuții trebuie să poată participa cât mai curând posibil la viața în libertate. Nevoile diferite ale deținuților, în special în ceea ce privește sexul, vârsta și originea, sunt luate în considerare la organizarea sistemului penitenciar în general și în fiecare caz în parte.

NRW: Principiile organizării sistemului penitenciar

Execuția pedepselor trebuie să fie armonizată, pe cât posibil, cu condițiile generale de viață. Execuția pedepselor trebuie să vizeze, încă de la început, integrarea deținuților în viața liberă după eliberarea lor. Trebuie consolidate abilitățile deținuților necesare pentru o viață autonomă în libertate și responsabilitate socială. Trebuie combătute consecințele negative ale privării de libertate.

Personalitatea și demnitatea deținuților trebuie respectate. Situațiile de viață și nevoile diferite ale deținuților, în special în ceea ce privește sexul, vârsta, originea migratoare, religia, handicapul, identitatea sexuală, precum și relațiile familiale și sociale, trebuie luate în considerare în mod adecvat la organizarea executării pedepselor.

Toți cei implicați în executarea pedepselor colaborează și contribuie la atingerea obiectivului executării pedepselor.

Deținuții sunt supuși restricțiilor de libertate prevăzute în prezenta lege. În măsura în care legea nu conține dispoziții speciale, li se pot impune restricții necesare pentru menținerea securității sau pentru prevenirea unei perturbări grave a ordinii în instituție.

Dintre mai multe măsuri adecvate, se alege cea care are cel mai puțin efecte negative asupra deținutului. O măsură nu trebuie să conducă la un dezavantaj care să fie în mod evident disproporționat față de obiectivul urmărit. Ea este admisibilă numai până când scopul său este atins sau nu mai poate fi atins.

Cazare

Legea federală: § 10 Executarea în regim deschis și închis

Un deținut trebuie să fie plasat, cu acordul său, într-un penitenciar sau într-o secție de detenție deschisă, dacă îndeplinește cerințele speciale ale detenției deschise și, în special, dacă nu există temeri că acesta se va sustrage executării pedepsei cu închisoarea sau că va abuza de posibilitățile oferite de detenția deschisă pentru a comite infracțiuni.

Bremen: § 15 Regim închis și deschis

Deținuții sunt închiși în penitenciare închise sau deschise. În penitenciarele deschise nu există măsuri de prevenire a evadărilor sau acestea sunt reduse.

NRW: § 12 Regim închis și deschis

Deținuții sunt cazați în regim închis sau deschis. Aceștia trebuie cazați într-o instituție sau secție de executare a pedepsei în regim deschis, dacă acest lucru este justificat, dacă îndeplinesc cerințele speciale ale regimului deschis și dacă nu există temeri că se vor sustrage executării pedepsei cu închisoarea sau că vor abuza de condițiile speciale ale regimului deschis pentru a comite infracțiuni.

Vizite

Legea federală: § 24 Dreptul de vizită

Deținutul poate primi vizite în mod regulat. Durata totală este de cel puțin o oră pe lună. Detaliile sunt reglementate de regulamentul intern.

Vizitele trebuie aprobate și în cazul în care servesc tratamentului sau reintegrării deținutului sau se referă la chestiuni personale, juridice sau comerciale care nu pot fi rezolvate de către deținutul însuși, de către terți sau amânate până la eliberarea deținutului.

Bremen: § 26 Vizite

Deținuții pot primi vizite în mod regulat. Durata totală este de cel puțin două ore pe lună; în cazul vizitelor copiilor sub 14 ani, durata totală se mărește cu încă o oră.

Conducerea închisorii poate permite vizite nesupravegheate de mai multe ore (vizite de lungă durată) în plus față de cele prevăzute la alineatul (1), dacă acest lucru pare necesar pentru menținerea contactelor familiale, de parteneriat sau echivalente ale deținuților și dacă deținuții sunt apti pentru aceasta.

NRW: § 19 Vizite

Durata totală a vizitelor este de cel puțin două ore pe lună. Detaliile sunt reglementate de instituție.

Ar trebui să se acorde două ore suplimentare pentru a încuraja în mod specific vizitele copiilor minori ai deținutului. În interesul copiilor minori, ar trebui să se permită contactele orientate către familie. Nevoile copiilor minori ai deținutului trebuie luate în considerare la stabilirea condițiilor de vizitare, în special a zilelor de vizitare, a orelor de vizitare și a condițiilor generale de vizitare. Deținuților li se pot permite și vizite neînsoțite de mai multe ore (vizite de lungă durată), dacă acest lucru pare necesar și poate fi justificat pentru promovarea sau menținerea contactelor familiale, de parteneriat sau a altor contacte echivalente între deținuți.

Comunicare

Legea federală: § 32 Convorbiri telefonice interurbane și telegrame

Deținutului i se poate permite să efectueze convorbiri telefonice interurbane sau să trimită telegrame. În rest, pentru convorbirile interurbane se aplică dispozițiile privind vizitele, iar pentru telegrame se aplică dispozițiile privind corespondența. Dacă este necesară supravegherea convorbirii telefonice, interlocutorul deținutului trebuie informat imediat despre supravegherea intenționată, după ce penitenciarul sau deținutul a stabilit conexiunea. Deținutul trebuie informat în timp util, înainte de începerea convorbirii telefonice, despre supravegherea intenționată și despre obligația de a raporta conform tezei 3.

Bremen: § 30 Convorbiri telefonice

Deținuților li se poate permite să efectueze convorbiri telefonice. Convorbirile telefonice cu rudele deținuților, în sensul § 11 alineatul 1 numărul 1 din Codul penal, sunt permise. Dispozițiile privind vizitele se aplică în mod corespunzător. Penitenciarul trebuie să informeze deținuții în timp util înainte de începerea convorbirii telefonice și interlocutorii deținuților imediat după stabilirea conexiunii cu privire la o supraveghere intenționată.

Bremen: § 36 Alte forme de telecomunicații

Dacă alte forme de telecomunicații în sensul Legii telecomunicațiilor au fost aprobate de autoritatea de supraveghere, conducerea penitenciarului poate permite deținuților să utilizeze aceste forme pe cheltuiala proprie. Dispozițiile din această secțiune se aplică în mod corespunzător.

NRW: § 24 Convorbiri telefonice

Deținuților li se poate permite să efectueze apeluri telefonice prin intermediul instituției, în măsura în care condițiile materiale, de personal și organizatorice ale instituției permit acest lucru.

NRW: § 27 Alte forme de telecomunicații

Deținuților li se poate permite să utilizeze, prin intermediul penitenciarului, alte forme de telecomunicații aprobate de autoritatea de supraveghere, dacă acest lucru nu pune în pericol siguranța sau ordinea din penitenciar. În rest, în funcție de tipul de telecomunicații, se aplică în mod corespunzător dispozițiile privind corespondența, vizitele și apelurile telefonice.

Afectivitatea

Afectivitatea în penitenciarele germane se referă la starea emoțională și psihologică a deținuților și la influența acesteia asupra mediului de detenție. Există diferite aspecte care pot fi luate în considerare în acest sens:

1. Sănătatea psihică

Deținuții din închisorile germane suferă adesea de boli psihice, cum ar fi depresia, tulburările de anxietate și tulburările de stres posttraumatic (PTSD). Viața de zi cu zi în închisoare, izolarea de familie și prieteni și nesiguranța generală pot agrava aceste boli.

Există programe speciale de asistență psihologică și terapie pentru îmbunătățirea sănătății psihice a deținuților. Psihologii și terapeuții fac adesea parte din personalul închisorii.

2. Relații sociale

Relațiile dintre deținuți și între aceștia și ofițerii de penitenciar și alți angajați sunt adesea tensionate și pot fi marcate de neîncredere și conflicte. Acest lucru influențează starea generală și afectivitatea din închisoare.

Dinamica de grup, cum ar fi formarea de clique sau bande, poate influența și mai mult climatul emoțional.

3. Reabilitarea și resocializarea

Reintegrarea socială este o componentă importantă a sistemului penitenciar german. Programele și măsurile de reintegrare în societate au scopul de a ajuta deținuții să ducă o viață fără infracțiuni după eliberare. Aceste programe includ măsuri de educație și formare, oferte terapeutice și activități de agrement, menite să promoveze o stare emoțională pozitivă.

4. Gestionarea violenței și a agresivității

Violența și agresivitatea sunt o problemă recunoscută în închisori. Strategiile de prevenire a violenței și de gestionare a comportamentului agresiv sunt de o importanță capitală pentru managementul penitenciarelor.

Formarea personalului și măsuri precum medierea și gestionarea conflictelor ar trebui să contribuie la crearea unui mediu mai sigur și mai stabil din punct de vedere emoțional.

5. Importanța mediului

Mediul fizic, inclusiv celulele, spațiile comune și starea generală a instituțiilor, joacă un rol important în afectivitatea deținuților. Cazarea adecvată și accesul la activități pot îmbunătăți bunăstarea psihică.

6. Cercetare și studii

Există numeroase studii și proiecte de cercetare care se ocupă de starea afectivă în închisori. Aceste studii contribuie la o mai bună înțelegere a nevoilor deținuților și la elaborarea de măsuri eficiente pentru îmbunătățirea sănătății psihice și a climatului emoțional.

În ansamblu, devine clar că afectivitatea în închisorile germane este un subiect complex, influențat de mulți factori. Promovarea sănătății mintale și crearea unui mediu de sprijin și sigur sunt obiective centrale ale sistemului penitenciar.

În ansamblu, devine clar că afectivitatea în închisorile germane este un subiect complex, influențat de mulți factori. Promovarea sănătății mintale și crearea unui mediu sigur și favorabil sunt obiective centrale ale sistemului penitenciar.

1.4 Legăturile sociale și importanța lor

Cu toate acestea, legăturile sociale par să joace un rol important și central în afectivitatea descrisă a deținuților. Legăturile sociale au efecte de anvergură asupra bunăstării deținuților și asupra șanselor lor de reintegrare socială cu succes. În continuare sunt menționate câteva aspecte centrale care subliniază importanța legăturilor sociale în sistemul penitenciar:

1. Bunăstarea psihică

Contactele sociale, în special cu familia și prietenii, sunt importante pentru bunăstarea psihică a deținuților. Vizitele și comunicarea regulate pot reduce sentimentul de izolare și singurătate și, astfel, riscul de depresie și alte boli psihice.

2. Sprijin emoțional

Relațiile strânse oferă sprijin emoțional, care poate ajuta deținuții să facă față mai bine provocărilor vieții în închisoare. Acest sprijin poate lua forma încurajării, înțelegerii și alinare și contribuie la stabilitatea emoțională.

3. Reducerea recidivei

Studiile au arătat că legăturile sociale puternice pot reduce semnificativ probabilitatea de recidivă după eliberare. Deținuții care au relații strânse...

sunt adesea mai motivați să respecte normele sociale și să ducă o viață fără infracțiuni.

4. Promovarea reintegrării sociale

Legăturile sociale sunt o componentă esențială a măsurilor de reintegrare socială în sistemul penitenciar. Ele oferă o rețea de sprijin și resurse care ajută deținuții să se reintegreze în societate după eliberare și să își urmărească obiectivele profesionale sau personale.

5. Îmbunătățirea comportamentului

Legăturile sociale pozitive pot influența în mod pozitiv comportamentul deținuților pe durata detenției. Perspectiva vizitelor regulate sau posibilitatea de a comunica cu rudele poate fi un stimulent pentru respectarea regulilor și comportamentul adecvat.

6. Sprijinul oferit de programe

Multe închisori oferă programe care vizează consolidarea legăturilor sociale ale deținuților. Acest lucru se poate realiza prin programe de vizitare, apeluri telefonice, corespondență sau evenimente familiale speciale. Astfel de programe au scopul de a promova și menține legăturile.

7. Pregătirea pentru eliberare

În faza de pregătire pentru eliberare, sprijinul oferit de contactele sociale este deosebit de important. Membrii familiei și prietenii pot ajuta la găsirea unei locuințe și a unui loc de muncă și pot oferi sprijin emoțional și practic pentru a facilita perioada de tranziție.

8. Copiii deținuților

Se acordă o atenție specială relațiilor dintre părinții încarcerați și copiii lor. Menținerea acestor relații este esențială pentru bunăstarea copiilor și poate ajuta părinții să se pregătească pentru rolul lor după eliberare. Programele de vizitare și formarea părinților sunt măsuri importante pentru susținerea acestor legături.

1.5 Perspective critice asupra legăturilor sociale

În concluzie, se poate spune că legăturile sociale joacă un rol central în sistemul penitenciar. Acestea sunt decisive nu numai pentru bunăstarea mentală și emoțională a deținuților, ci și pentru șansele lor de reintegrare cu succes în societate după eliberare. Măsurile de sprijinire și promovare a acestor legături sunt, prin urmare, de o importanță majoră pentru un sistem penitenciar eficient și uman. Există însă și voci critice și rezerve cu privire la promovarea legăturilor sociale în sistemul penitenciar. Aceste critici se referă la diferite aspecte și provin de la diverse grupuri de interese:

Preocupări legate de securitate: criticii susțin că contactul frecvent și strâns cu persoanele din exterior poate crește riscul de activități ilegale, cum ar fi introducerea de droguri sau alte obiecte interzise în închisori. Se teme, de asemenea, că rețelele criminale din afara închisorii ar putea fi menținute prin vizite și comunicarea cu deținuții, ceea ce ar putea pune în pericol siguranța atât în interiorul, cât și în afara închisorii.

Resurse și costuri: Implementarea și administrarea programelor de promovare a legăturilor sociale necesită resurse umane și financiare considerabile. Criticii se întreabă dacă aceste resurse nu ar fi mai bine investite în alte măsuri de reabilitare. Unii susțin că costurile măsurilor de securitate suplimentare necesare pentru prevenirea activităților ilegale sunt prea mari.

Inegalitate și nedreptate: Există temerea că deținuții care nu au legături sociale puternice ar putea fi dezavantajați. Această inegalitate ar putea duce la un tratament inegal și la șanse diferite de reintegrare socială. Criticii subliniază că nu toți deținuții au acces la vizite regulate sau la rețele de sprijin, ceea ce poate duce la nedreptăți în cadrul sistemului penitenciar.

Impactul asupra victimei: unele victime ale infracțiunilor sau familiile acestora pot considera nedrept faptul că infractorii au posibilitatea de a menține relații sociale strânse și de a primi sprijin emoțional, în timp ce victimele continuă să sufere de pe urma consecințelor infracțiunii.

Efectele asupra pedepsei: Se consideră că pedepsele cu închisoarea ar trebui să aibă și un efect disuasiv și punitiv. Criticii ar putea argumenta că prea multe facilități, inclusiv promovarea legăturilor sociale, ar putea reduce efectul disuasiv al unei pedepse cu închisoarea. Unii se tem că accentul pus pe legăturile sociale ar putea face ca pedeapsa să fie percepută ca fiind mai puțin severă, ceea ce ar putea reduce efectul disuasiv.

Reabilitare vs. pedepsire: O dispută filosofică și politică fundamentală este întrebarea dacă sistemul penitenciar ar trebui să se concentreze pe pedepsire sau pe reabilitare. Criticii care susțin pedepsirea mai severă ar putea argumenta că promovarea legăturilor sociale se concentrează prea mult pe reabilitare și neglijează aspectul pedepsirii.

În concluzie, aceste opinii critice arată că promovarea legăturilor sociale în sistemul penitenciar este o temă complexă, care trebuie analizată cu atenție. Deși avantajele pentru bunăstarea psihică și reintegrarea socială a deținuților sunt recunoscute, trebuie luate în considerare și aspectele legate de securitate, costuri, echitate și nevoile victimelor.

1.6 Comparație între standardele europene

În comparație cu alte țări europene, Germania se află însă, în ansamblu, într-o poziție bună. În special în domeniul resocializării și al sprijinirii legăturilor sociale. Cu toate acestea, există țări precum Norvegia și Suedia, care sunt și mai avansate în anumite aspecte ale sistemului penitenciar și pot servi drept model. În același timp, există însă și țări europene care se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește promovarea legăturilor sociale și a condițiilor de detenție umane. O evaluare finală depinde de criteriile specifice aplicate și există întotdeauna posibilități de îmbunătățire pentru a consolida în continuare legăturile sociale și reintegrarea socială a deținuților.

1.7 Prevenirea recidivei prin legături sociale

Aceasta ridică întrebarea dacă legăturile sociale pot reduce rata de recidivă a deținuților? Pe baza rezultatelor cercetărilor, răspunsul trebuie să fie un DA clar. Legăturile sociale pot reduce semnificativ rata de recidivă a deținuților. Numeroase studii și cercetări empirice au arătat că rețelele sociale puternice și de sprijin au o influență pozitivă asupra resocializării și reintegrării foștilor deținuți. În continuare sunt enumerate câteva motive pentru care legăturile sociale pot reduce rata de recidivă:

1. Sprijin emoțional

Stabilitate și încredere: legăturile sociale oferă sprijin emoțional, care îi ajută pe deținuți să facă față provocărilor vieții de zi cu zi și dificultăților reintegrării. Acest sprijin poate transmite un sentiment de stabilitate și încredere.

Motivație: Relațiile strânse cu familia și prietenii pot servi drept motivație pentru a duce o viață fără infracțiuni. Deținuții care se simt susținuți emoțional sunt adesea mai dispuși să respecte normele sociale și să înceapă o nouă viață.

2. Sprijin practic

Locuință și muncă: rețelele sociale pot oferi sprijin practic, de exemplu ajutor în căutarea unei locuințe și a unui loc de muncă. Acești factori sunt decisivi pentru o reintegrare reușită în societate.

Gestionarea vieții de zi cu zi: prietenii și familia pot ajuta la gestionarea vieții de zi cu zi, ceea ce reduce probabilitatea unei recidive.

3. Supraveghere și responsabilitate

Control social: legăturile sociale strânse pot servi ca formă de control social. Rudele și prietenii pot supraveghea și sprijini foștii deținuți pentru a se asigura că aceștia respectă condițiile eliberării lor.

Sentimentul de responsabilitate: Sentimentul de responsabilitate față de persoanele apropiate poate determina deținuții să se abțină de la comiterea de acte criminale.

4. Stima de sine și identitate

Consolidarea stimei de sine: Relațiile sociale pozitive pot consolida stima de sine și identitatea a deținuților. O stimă de sine puternică poate contribui la faptul că aceștia sunt mai puțin predispuși la comportamente criminale.

Noua identitate socială: prin sprijinul rețelelor sociale, deținuții pot dezvolta o nouă identitate socială pozitivă, care contrastează cu identitatea lor criminală anterioară.

5. Studii științifice

Rezultate ale cercetărilor: Diverse studii au arătat că deținuții cu legături sociale puternice au o rată de recidivă mai mică. De exemplu, un studiu realizat de Departamentul de Justiție al SUA în 2002 a arătat că deținuții care aveau contact regulat cu familia lor recidivau mai rar.

Meta-analize: Meta-analizele programelor de reabilitare și prevenire a recidivei confirmă faptul că sprijinul social este un factor cheie în succesul acestor programe.

6. Inițiative de programe

Programe de vizitare: multe închisori au introdus programe de vizitare și inițiative de sprijinire a familiilor pentru a consolida legăturile sociale ale deținuților. Terapie și consiliere: programele care oferă terapie și consiliere familială pot contribui, de asemenea, la consolidarea legăturilor sociale și la reducerea ratei de recidivă.

Legăturile sociale puternice joacă un rol decisiv în reducerea ratei de recidivă a foștilor deținuți. Prin sprijin emoțional și practic, control social și promovarea unei imagini de sine pozitive, relațiile strânse pot ajuta deținuții să ducă o viață fără infracțiuni. Prin urmare, promovarea și sprijinirea legăturilor sociale este o componentă importantă a programelor de reabilitare și ar trebui luată în considerare în sistemele penitenciare din întreaga lume.

În acest context, un articol publicat recent în „Heinsberger Volkszeitung” subliniază actualitatea problemei, prezența sa în spațiul public și urgența îmbunătățirilor:

Când tata este în închisoare

Copiii suferă când unul dintre părinți este în închisoare. Din cauza separării. Pentru că nu înțeleg ce se întâmplă și pentru că le este frică. Landul Renania de Nord-Westfalia vrea să fie pionierul unui „sistem penitenciar sensibil la nevoile familiilor”.

Este îngrozitor să nu-și poată vedea cei doi copii mici, spune deținutul din penitenciarul Willich. Bărbatul de aproape 50 de ani nu vrea să spună ce l-a adus aici și pentru câți ani. Dar spune că micuții lui sunt fericiți să fie aici cu el.

„Aici pot să mă plimb cu copiii timp de două ore”, să le citesc, să mă joc cu ei, „atunci nu le este atât de dor de mine”. El află lucruri despre viața lor de zi cu zi: „Fiica mea îmi povestește despre grădiniță, soția mea despre cumpărături. Este foarte important.” El crede că acest lucru este la fel de valoros pentru copiii lui cât și pentru el: „Faptul că nu se întrerupe contactul. Sentimentul pentru mine – tatăl – este încă acolo.”

Faptul că copiii lui se simt bine când vin în vizită la închisoare se datorează condițiilor speciale. Sala de vizite are culori calde și o decorare potrivită pentru copii, canapele, o masă pentru copii cu jocuri și cărți într-un colț și un cal de lemn în celălalt. Dar mai sunt și alte lucruri special concepute pentru copii aici și în închisoarea pentru femei din Willich, situată în vecinătate. O mascotă a cărei imagine este afișată pe pereții coridoarelor care duc la sala de vizite, cu mesaje precum „Bună, copii”, „Mă bucur să te văd” și „Pe aici”. Un album foto care explică într-un mod potrivit pentru copii ce înseamnă închisoarea și diferite proiecte.

Penitenciarul din Willich este unul dintre cele șase penitenciare din Renania de Nord-Westfalia care testează în mod sistematic modele și oferte pentru un „sistem penitenciar sensibil la nevoile familiilor”. Programul a demarat în 2021, dar a fost inițial încetinit de restricțiile impuse de pandemie.

Vineri, ministrul justiției Benjamin Limbach (Verzii) a prezentat succesele înregistrate până în prezent. În timpul vizitei la fața locului, ministrul a subliniat că nu este vorba de prestații pentru infractori. „Familia nu a comis nicio infracțiune. Ei nu sunt vinovați”, a spus el. „Dar, prin detenție, ei sunt automat implicați în pedeapsă”: prin separare, stigmatizare, rușine și lipsuri materiale. Conform estimărilor, aproximativ

20.000 de copii din Renania de Nord-Westfalia au un părinte în închisoare. Și acest lucru are consecințe: acești copii au un risc mai mare de a suferi de boli psihice sau de a comite ei înșiși infracțiuni. „Avem aici o responsabilitate socio-politică”, spune Limbach. „Fiind cel mai populat land federal, vrem să jucăm un rol de pionierat în ceea ce privește executarea pedepselor în condiții favorabile familiei.”

Nu există statistici privind efectele, cum ar fi ratele de recidivă, ratele de divorț sau bunăstarea copiilor. În centre se bazează pe experiență: familiile beneficiază în mod clar de acest lucru, spune Anna Wojatschek, ofițer de executare și coordonator de vizite în închisoarea pentru femei. „Se observă la copiii care vin regulat. Ei revin la normal”, spune ea. „Frica scade de la vizită la vizită. La un moment dat, vin singuri la mine, la un moment dat le știu numele. Pot fi obraznici sau neastâmpărați, așa cum sunt copiii. Încep să fie din nou copii”. Ea crede că experiențele pozitive pot contribui la faptul că copiii nu dezvoltă frici, resentimente sau prejudecăți față de poliție și sistemul judiciar. La urma urmei, mulți dintre ei au trăit doar experiența teribilă de a fi despărțiți de mama sau tatăl lor.

Proiectele testate în centrele de competență sunt foarte diferite. Cel mai important aspect este probabil amenajarea spațiilor în mod adecvat pentru copii. Sau zilele dedicate familiei, în care într-o sală sunt amenajate locuri de joacă, un pic ca la o petrecere pentru copii. Coachingul parental pentru mame și tați s-a dovedit a fi foarte popular – însă numai sub denumirea potrivită. Același curs, intitulat „Formare parentală”, nu a avut prea mult succes.

Unele dintre succese i-au surprins pe responsabili. Inițiatorii credeau că activitatea „Tații cos ursuleți de pluș” era prea experimentală. Cu toate acestea, ea a stârnit atât de mult entuziasm încât a devenit acum un program permanent. Și lucrurile aparent mărunte pot face o mare diferență. De exemplu, un aparat foto cu imprimantă foto în sala de vizitatori. Altfel, mulți copii nu ar fi avut timp de ani de zile nicio fotografie cu mama sau tatăl lor.

Katja Grafweg, de la Ministerul Justiției, a explicat că alte închisori din țară beneficiază deja în mod sistematic de ceea ce se dezvoltă în centrele de competență. „Instituțiile penitenciare pot alege ceea ce se potrivește clienței lor, posibilităților lor constructive și structurilor lor. În acest sens, ele pot recurge la ceea ce a fost testat în cele șase instituții experimentale.”

Chiar dacă „execuția pedepselor sensibile la familie” este de fapt orientată către copii, ea servește și resocializării, a declarat ministrul justiției Limbach. Un mediu familial stabil este, alături de perspectivele profesionale, cea mai bună condiție pentru perioada de după eliberare.

Un milion de copii din UE sunt afectați

Copii

Se estimează că aproape un milion de copii din UE sunt afectați de detenția unuia dintre părinți, 100 000 în toată Germania și aproximativ 20 000 în Renania de Nord-Westfalia.

Instituții penitenciare

În Renania de Nord-Westfalia există 36 de penitenciare cu aproximativ 18 900 de locuri, dintre care aproximativ 17 600 pentru bărbați și 1 300 pentru femei.

Sarcina urgentă este acum de a elabora un catalog concret de întrebări pentru a concretiza nevoile deținuților și ale rudelor acestora. Această abordare pare promițătoare. Numai astfel pot fi filtrate nevoile, preocupările și îmbunătățirile reale ale grupului de persoane afectate.

Capitolul 2 - Italia

Introducere

Scurtă istorie a închisorilor

Cuvântul „închisoare” provine din cuvântul francez vechi „prisoun”, care înseamnă „a ține în captivitate”.

După cum sugerează cuvântul și după cum știm cu toții, închisorile sunt instituții în care infractorii își ispășesc pedeapsa sau suspectii sunt ținuti în arest preventiv până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești. Cu toate acestea, închisoarea nu este doar o instituție destinată cazării infractorilor, ci o instituție al cărei scop este de a proteja societatea împotriva criminalității și de a resocializa deținuții.

Principalele caracteristici ale unei închisori moderne sunt (Evie, 2023):

- Securitate
- Spații comune
- Servicii medicale
- Mâncare
- Reabilitare
- Remunerație
- Dissuasie

Până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, închisorile erau folosite în principal pentru detenția debitorilor, a persoanelor acuzate de comiterea unei infracțiuni și care așteptau procesul, precum și a condamnaților care așteptau executarea pedepsei, de obicei pedeapsa cu moartea sau deportarea peste mări. Pedeapsa cu închisoarea era rar aplicată și, atunci când era aplicată, era doar pentru infracțiuni minore. Când pedeapsa cu moartea a început să-și piardă din importanță la sfârșitul secolului al XVIII-lea, instanțele au început să folosească închisorile ca instituții penitenciare pentru infractorii periculoși. De-a lungul anilor, practica încarcerării s-a răspândit la nivel mondial. La începutul secolului XXI, majoritatea țărilor au abolit pedeapsa cu moartea, astfel încât detenția era cea mai severă pedeapsă pe care o puteau pronunța instanțele (Coyle, 2023).

Dar să începem cu începutul.

Cele mai vechi dovezi ale existenței închisorilor datează din anul 1000 î.Hr. în Mesopotamia și Egipt, unde au fost construite închisori subterane în care infractorii erau închiși până la condamnarea lor la moarte sau la sclavie. În Grecia antică, în schimb, închisorile erau clădiri izolate, în care prizonierii erau înlănțuiți și închiși. Spre deosebire de Egipt și Mesopotamia, însă, aceștia aveau dreptul să primească vizite de la prieteni sau membri ai familiei. În Roma antică, însă, închisorile erau mai puțin „umane” decât în Grecia: erau celule subterane mici, întunecate, claustrofobice, în care prizonierii erau înlănțuiți de pereți.

Câteva secole mai târziu, ca reacție la revoluția industrială din secolele al XVI-lea și al XVII-lea, s-a înregistrat o creștere dramatică a criminalității, în special în zonele urbane.

, ceea ce a dus la supraaglomerare și condiții igienice precare în închisori (Evie, 2023). În secolul al XVI-lea, în Europa au fost construite multe „instituții de corecție” pentru minori, în care disciplina și munca erau prioritare. Din cauza condițiilor igienice precare, în secolul al XVIII-lea a avut loc o reformă (Coyle, 2023).

Conceptul de închisoare ca instituție penitenciară a fost modificat în această perioadă, printre altele datorită lui Jeremy Bentham, ceea ce a dus la construirea de închisori pentru deținuți, în special pentru cei cu pedepse mai lungi. Odată cu extinderea noilor închisori, s-a început experimentarea unor noi metode de reabilitare a deținuților: izolarea era considerată ideală, deoarece se presupunea că singurătatea îl va ajuta pe criminal să se reintegreze în societate, provocându-i sentimente de vinovăție. În 1829, în sistemul penitenciar din Philadelphia, SUA, a fost introdusă prima formă de izolare: fiecare deținut rămânea în propria celulă, lucra singur și nu vedea pe nimeni în afară de funcționari și vizitatori ocazionali din exterior. Ulterior, această metodă administrativă, cunoscută sub numele de „sistemul Pennsylvania”, a devenit modelul pentru instituțiile penitenciare din mare parte a Europei.

Conceptul de îmbunătățire personală a câștigat din ce în ce mai multă importanță în teoria executării pedepselor și a dus la experimentarea diferitelor metode, printre care și „sistemul de puncte” dezvoltat de Maconochie în 1840 pe Insula Norfolk. Conform acestui sistem, deținuții trebuiau să acumuleze puncte în funcție de gravitatea infracțiunilor comise, puncte care puteau fi acumulate prin comportament bun, învățare și muncă asiduă și care puteau fi retrase în caz de lene sau comportament necorespunzător. Deținuții care acumulasero cel mai multe puncte puteau solicita eliberarea. Acest sistem anticipa utilizarea eliberării condiționate, tratamentul individual și pedepsele nedeterminate și pune accentul mai degrabă pe reabilitare și performanță decât pe izolare.

Închisoarea modernă a apărut la începutul secolului XXI, odată cu introducerea unor reforme precum asistența pentru eliberarea condiționată, formarea profesională și educația creativă. Sistemul modern se caracterizează prin existența unor autorități de supraveghere neguvernamentale (Amnesty International, Penal Reform International) care colaborează cu diferite departamente penitenciare pentru a îmbunătăți condițiile de detenție. Până în prezent, în majoritatea părților lumii, închisorile sunt considerate „o sancțiune a libertății umane și nu o încălcare a drepturilor omului prin pedepse suplimentare” (Coyle, 2023).

Bentham nu este cunoscut doar pentru eforturile sale de reformare a sistemului penitenciar, ci și pentru concepția „panopticului”, derivat din grecescul „panoptes” (a vedea totul), sau, în viziunea sa, „închisoarea perfectă”, care servea în primul rând la limitarea socializării între deținuți (Evie, 2023). Conceptul prevedea ca un gardian să poată observa toți deținuții fără ca aceștia să știe că sunt observați, ceea ce ar fi trebuit să îi motiveze să se comporte mai bine.

Ca aspect al drepturilor omului, conceptul drepturilor deținuților este susținut de mai multe declarații și constituții naționale și internaționale. Premisa de bază că „toate persoanele private de libertate trebuie tratate în mod uman și cu respect pentru demnitatea lor umană” este recunoscută în mai multe declarații și constituții naționale și internaționale.

demnitatea lor intrinsecă” (art. 10 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice) se bazează pe principiul că detenția este pedeapsa operativă și că aceasta nu ar trebui agravată prin condiții inutil restrictive (Coyle, 2023).

Drept, teorii și Deținuți

„Dei delitti e delle pene” (1764) de Cesare Beccaria este un text juridic fundamental și este considerat unul dintre pilonii teoriei contractului social aplicate dreptului penal, deoarece a avut o influență majoră asupra reformelor penale și juridice din secolul al XVIII-lea. Se poate argumenta că este primul text care tratează în mod formal drepturile deținuților. Textul tratează principiile justiției penale, respingerea torturii și a pedepselor crude (subliniind că tortura este inefficientă și imorală din punct de vedere etic în prevenirea criminalității) și introduce conceptul de prevenire ca obiectiv principal al sistemului penitenciar.

Beccaria susținea ideea că dreptul penal ar trebui să se bazeze pe principiile echității, proporționalității și utilitarismului. Textul critică pedepsele crude și disproporționate din secolul al XVIII-lea și apără ideea că pedepsele ar trebui să fie proporționale cu prejudiciul cauzat de infractor și să vizeze binele general al societății, pentru a descuraja infractorii, în loc să fie folosite ca răzbunare. El susține că legiuitorul are responsabilitatea de a adopta legi clare, simple și echitabile, pe care toți cetățenii le pot înțelege, și că ar trebui să existe transparență și dreptul la apărare pentru infractori în timpul proceselor judiciare (Beccaria, 1764).

De-a lungul anilor, am asistat la dezvoltarea diferitelor teorii despre deținuți și criminalitate, dintre care cele mai importante sunt teoria lui Seligman despre neputința învățată, aplicată inițial animalelor și mai târziu oamenilor și deținuților (1967), teoria deprivării a lui Goffman (1961), teoria controlului social a lui Hirschi (1969) și teoria stigmatizării după detenție a lui Goffman (1963).

Teoria neputinței învățate susține că deținuții dezvoltă un sentiment de neputință și resemnare atunci când sunt expuși în mod constant la situații stresante și nu au control asupra vieții lor, ceea ce le influențează comportamentul și mentalitatea atât în interiorul, cât și în afara închisorii (Seligman, Peterson & Maier, 1993).

Teoria deprivării susține că viața în închisoare este asociată cu privări precum pierderea libertății, a intimității și accesul limitat la resurse și oportunități, ceea ce poate duce la probleme de adaptare și comportamentale în rândul deținuților (Goffman, 1961).

Teoria controlului social consideră controlul social un factor decisiv pentru comportamentul criminal. Deținuții pot fi supuși unor mecanisme de control mai stricte din cauza situației lor de detenție, ceea ce le influențează comportamentul atât în închisoare, cât și după eliberare (Hirschi, 1969).

Teoria stigmatizării după detenție a lui Goffman analizează experiența în închisoare și modul în care aceasta poate duce la stigmatizarea socială și discriminarea pe termen lung a deținuților (Goffman, 1963).

Aceste texte și teorii sunt extrem de relevante pentru tema proiectului, deoarece putem observa că problemele cu care se confruntă deținuții în prezent există, de fapt, încă de la începuturile sistemului penitenciar.

Bibliografie

- Evie, L. (21.11.2023). Istoria închisorilor. Presentare generală și scop. study.com. <https://study.com/learn/lesson/prisons-history-characteristics-purpose.html#:~:text=Cele mai vechi înregistrări despre închisori, fie pentru moarte, fie pentru sclavie>
- Coyle, A. G. (2023). Închisoarea. Britannica. <https://www.britannica.com/topic/prison>
- Beccaria, C. (1764). Dei delitti e delle pene. Grande Universale Mursia. Ed. 1973. https://www.museocriminologico.it/images/PDF/Classici/beccaria_dei_delitti_e_delle_pene.pdf
- Seligman, M. E. P. , Peterson, C. & Maier, S. F. (1993). Neajutorarea învățată: o teorie pentru era controlului personal. Oxford University Press.
- Goffman, E. (1961) Aziluri: Eseuri despre situația socială a pacienților cu tulburări psihice și a altor deținuți. Anchor Books / Doubleday.
- Goffman, E. (1963). Stigma: Note despre gestionarea identității corupte. Touch-stone. Ed. 1986.
- Hirschi, T. (1969). Cauzele delincvenței. Routledge. Ediția 2001.

2.1. Politica în Italia d

Deși în multe țări europene (Franța, Olanda, Elveția, Germania, Spania etc.) deținuții pot petrece câteva ore cu familia sau partenerul fără a fi supravegheați vizual de personalul de pază, în Italia subiectele legate de afecțiune și „camera de dragoste” rămân tabu (Maturo, 2018). Cu toate acestea, articolul 18 din Regulamentul italian privind executarea pedepselor prevede:

„Deținuții și persoanele internate au dreptul să poarte discuții și să corespundă cu rudele și alte persoane, inclusiv în scopul efectuării de acte juridice.

... Spațiile destinate vizitelor membrilor familiei ar trebui, pe cât posibil, să ofere o atmosferă confidențială și să fie situate, de preferință, în apropierea intrării în instituție ...”

În Italia au fost făcute mai multe propuneri privind vizitele intime în „camerele de dragoste”, dar până în prezent toate au fost respinse sau nu au fost încă acceptate. Ministrul Orlando a propus, în ceea ce privește afecțiunea în închisoare, ca aceste vizite, care sunt diferite de conversații, să se desfășoare fără control vizual sau acustic din partea personalului de supraveghere. Vizita ar trebui să aibă loc într-adevăr în spații de cazare, care pot fi camere, rulote sau camere speciale, situate în interiorul instituției, dar separate de zona închisorii, a căror curățenie este încredințată deținuților și trebuie efectuată într-un interval de timp rezonabil. Cu toate acestea, hotărârea nr. 301/2012 a Curții Constituționale consideră că problema constituționalității

Conformitatea articolului 18 este inadmisibilă și se confirmă faptul că controlul vizual efectuat de personalul de pază nu împiedică relațiile intime afective dintre deținut și partenerul său, ci servește scopului de a proteja ordinea și siguranța în cadrul penitenciarelor, pentru a preveni comiterea de infracțiuni.

Trebuie reamintit că articolele 8/1 și 12 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale obligă statele să permită relațiile sexuale în închisoare, chiar și între soți (Maturro, 2018).

„Camerile de afecțiune” sau camerele de iubire există (într-o anumită măsură) în Italia, pe bază experimentală, în închisorile din Milano Opera și Milano Bollate (2018). Aceste camere sunt dotate cu o bucătărie, un frigider, o masă și scaune, o canapea și un televizor. În timpul orelor permise, membrii familiei și deținuții pot uita că se află într-o închisoare. Cu toate acestea, camerele sunt dotate cu microcamere ascunse, despre care utilizatorii sunt informați. În total, 16 familii pot fi propuse anual de educatori directorului închisorii, care decide apoi dacă familiile sau partenerii pot beneficia sau nu de aceste „discuții” (Maturro, 2018).

Ultima propunere legislativă privind camerele de vizită datează din 2016. Guvernul a fost însărcinat să adopte norme care să țină seama de drepturile și nevoile sociale, culturale, lingvistice, de sănătate, emoționale și religioase specifice ale deținuților (articolul 27 din Codul penal: „...Pedepsele nu pot consta într-un tratament care contravine sensului umilinței și trebuie să vizeze reeducarea condamnatului”), iar articolul 31 ar fi cel care ar deschide ușa camerelor de iubire. Permisivitatea de a utiliza camerele de iubire ar face viața în închisoare mai puțin „exploziv”, deoarece „viața sexuală este o parte integrantă a existenței umane” (Palma în Crisafi, 2016).

În prezent, în Italia, pentru relațiile intime cu partenerul se aplică sistemul „permessi pre-mio”, adică perioade de timp care pot fi petrecute cu familia și care sunt acordate de judecător deținuților merituosi, care s-au comportat bine în mod regulat și nu reprezintă un pericol pentru societate. Permisivitățile nu pot depăși 45 de zile pe an și 15 zile per permisivitate (Maturro, 2018).

2.2. Practicile din Italia și eficacitatea lor „”

În Italia, regulile privind vizitele conjugale în închisoare prevăd supravegherea continuă de către personal, ceea ce împiedică orice activitate afectivă sau sexuală (Decembrotto, 2013). Aceasta se datorează interdicției legale a oricăror acte sexuale în închisori, care se extinde de la sala de vizite până la celule (D.P.R. 230/2000, articolul 77).

Aceasta înseamnă că, în Italia, cu excepția unor rare excepții și a unor „săruturi furate” ocazionale în timpul vizitelor, este foarte dificil, dacă nu chiar imposibil, pentru deținuți să stabilească relații emoționale sau sexuale.

Prin urmare, pare evident că legislația italiană nu recunoaște dreptul la relații intime

cu un partener, un drept care ar trebui considerat important și respectat, așa cum se prevede în Constituție (articolul 2), la fel ca dreptul de a menține legăturile familiale în închisoare (articolele 29, 30 și 31) (Citraro, 2018). În acest sens, penitenciarul își păstrează rolul istoric de instituție represivă, deși, conform Constituției, are în mod expres o funcție educativă:

„Pedepsele nu pot consta în tratamente care încalcă umanitatea și trebuie să vizeze reabilitarea socială a condamnaților” (Constituția, articolul 27). Acest obiectiv de reintegrare socială este subordonat integrității persoanei, deși în practică acest lucru este adesea ignorat. În acest context, Lucia Castellano (Castellano, Sta-sio, 2010, p. 14), fostă directoare a închisorii din Bollate, scrie:

„Chiar și astăzi, în interiorul zidurilor închisorii există o contradicție între obiectivul stabilit de lege și modul de viață cotidian, care se bazează pe suprimarea identității deținuților, pe negarea oricărei autonomie și încălcarea celor mai elementare drepturi ale omului. Reabilitarea sau reintegrarea socială rămân doar pe hârtie. La fel și respectul pentru demnitate.”

Întreruperea relațiilor umane înseamnă, de fapt, separarea individului de istoria sa personală și distrugerea a ceea ce s-ar putea numi identitatea socială a deținutului. În acest context, Curtea Constituțională (Hotărârea nr. 301/2012) a subliniat problema afecțiunii în închisoare și a solicitat legiuitorului să ia în considerare experiența multor țări care recunosc nevoile emoționale și sexuale ale deținuților aflați în spatele gratiilor.

Pentru a se conforma instrucțiunilor Curții Constituționale, în sistemul italian existent a fost introdus „permessi premio” (permisiunea de concediu), care permite deținuților să mențină relații intime. Aceste permisiuni le acordă deținuților o perioadă scurtă de timp cu familia lor (până la 15 zile per permis și maximum 45 de zile pe an, ceea ce corespunde la 3 permisiuni de concediu). Cu toate acestea, acest privilegiu nu se aplică tuturor deținuților, ci este condiționat de bună purtare și de aprecierea judecătorului că deținutul nu reprezintă un pericol pentru societate (Citraro, 2018).

În plus, recent s-a propus introducerea „camerelor de afecțiune” sau „camerelor de dragoste”, în conformitate cu liniile directoare ale Statelor Generale privind executarea pedepselor, o comisie de experți condusă de ministrul Orlando. În prezent, în Italia, camerele de dragoste există doar în mod experimental în închisoarea Opéra din Milano. Camerele de afecțiune sunt dotate cu o bucătărie, un frigider, o masă cu scaune și o canapea cu televizor. Deținuții autorizați pot vorbi, bea cafea, se juca, se îmbrățișa și se săruta ca o familie normală timp de o zi întreagă, uitând temporar că se află într-o închisoare. Șaisprezece familii, selectate în fiecare an de către pedagogi ca fiind cele mai afectate, ar avea dreptul la acest beneficiu (Citraro, 2018).

Deși în prezent nu există date care să confirme eficacitatea camerelor de întâlniri în Italia, știm deja că acestea sunt probabil eficiente și reprezintă o inițiativă pozitivă. De fapt, studiile efectuate în închisorile din diferite țări

care urmăresc o astfel de abordare, precum Cristina Tedeschi, medic și specialist în ginecologie, și Debora Rossi, psiholog, explică că posibilitatea deținuților de a-și îngriji sfera intimă și sexuală nu numai că reduce tensiunile, incidentele violente și masturbarea compulsivă, ci și numărul și gravitatea sancțiunilor disciplinare aplicate. Această posibilitate este, de asemenea, invers proporțională cu riscul de recidivă. S-a subliniat că deținuții care au o viață sexuală în timpul detenției sunt mai puțin predispuși să manifeste un comportament deviant după eliberare, în comparație cu ceilalți (Giordano, 2022).

Cu excepția acestei mici încercări de schimbare în ceea ce privește camerele de dragoste din Milano, jurisprudența italiană tinde însă, în general, să le refuze deținuților dreptul la sexualitate și la relații emoționale, iar puținele drepturi legate de sfera emoțională care le sunt recunoscute deținuților sunt, prin urmare, în mare măsură ineficiente (Re & Ciuffoletti, 2020).

În concluzie, se poate spune că în închisorile italiene dreptul la afecțiune și sexualitate este încălcat în mod sistematic.

2.3. Cercetarea științifică în Italia

Tulburările psihiatrice sunt principala cauză a îmbolnăvirilor în închisori, unde structura și natura instituției creează un mediu patogen care transformă starea de sănătate inițial precară a deținuților în boli reale (Poneti, 2018). Stresul psihic din timpul detenției este adesea cauzat de perturbarea ritmului natural de viață provocată de încarcerare. De exemplu, privarea de afecțiune și de relații sexuale, care afectează în special tinerii, contribuie la dezechilibre psihice (Clemmer, 2004; Poneti, 2018). În închisori, prevalența și gravitatea bolilor depășesc cele din populația generală, ceea ce duce la suferințe fizice sporite, care agravează și mai mult pierderea libertății (Poneti, 2018).

În plus, provocarea de a construi relații emoționale în închisorile italiene este atât de mare încât reprezintă principala cauză a suferinței individuale și un factor de risc semnificativ pentru tendința suicidară (DAP, 2010). De exemplu, anul 2022 va rămâne în memoria colectivă ca anul sinuciderilor în închisorile italiene, în care s-a înregistrat o sinucidere la fiecare cinci zile, lipsa legăturilor emoționale fiind adesea menționată ca un factor esențial.

Pe lângă interzicerea activităților emoționale și sexuale în închisori, există restricții privind obiecte precum prezervativele; din păcate, această interdicție contribuie la un risc mai mare de transmitere a bolilor. Efectele acestui risc sunt evidente în cazul persoanelor care solicită asistență medicală, unele dintre ele cerând mănuși de latex în locul prezervativelor sau teste HIV din cauza relațiilor sexuale neprotejate. O asistentă medicală intervievată de Decembrotto (2013) în cadrul unui studiu de cercetare într-o închisoare din Bologna a evidențiat situația și a subliniat

provocările concrete cu care se confruntă sistemul de sănătate din închisori:

„Există persoane cu boli cu transmitere sexuală care pot avea relații sexuale cu persoane sănătoase, existând astfel riscul ca acestea să se infecteze. [...] Mulți ne cer mănuși. Nu știm pentru ce le folosesc. Ei spun că sunt destinate curățării băilor. Sper sincer că le folosesc ca prezervative.”

În același studiu realizat la Bologna privind afectivitatea și sexualitatea în contextul penitenciar, Decembrotto (2013) a analizat impactul social și de mediu al identității sexuale, indiferent dacă aceasta este trăită sau reprimată în închisoare, și a arătat că aceste elemente sunt surse de disconfort în ambele cazuri. Din interviurile cu deținuții și personalul penitenciarului reiese că sexualitatea reprimată în închisoare reprezintă un disconfort în ceea ce privește identitatea, care se reflectă și în relațiile interumane.

Din aceste motive, Comitetul pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante s-a ocupat în repetate rânduri de tema sexualității și a afecțiunii în închisoare și a recunoscut importanța promovării respectului pentru aceste aspecte. Comitetul s-a concentrat asupra celor mai evidente aspecte ale încălcării vieții private a deținuților și a subliniat, de exemplu, caracterul inadecvat al permiterii relațiilor sexuale între deținuți și membrii familiei în timpul vizitelor, în prezența funcționarilor închisorii (Re & Ciufoletti, 2020). Cei care sunt obligați să trăiască în castitate sunt, de fapt, supuși unei forme de tortură și violență instituțională care nu este autorizată în mod oficial de nicio lege. După cum se menționează într-un raport al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS):

„Sănătatea sexuală este o stare de bine fizic, emoțional, mental și social în ceea ce privește sexualitatea; nu este doar absența bolilor, disfuncțiilor sau infirmităților. Sănătatea sexuală necesită o atitudine pozitivă și respectuoasă față de sexualitate și relațiile sexuale, precum și posibilitatea de a avea experiențe sexuale plăcute și sigure, fără constrângeri, discriminare și violență. Pentru a se putea atinge și menține sănătatea sexuală, drepturile sexuale ale tuturor persoanelor trebuie respectate, protejate și îndeplinite.”

Din acest motiv, nerespectarea acestor drepturi este considerată un act de violență.

O dovadă suplimentară a acestei violențe o constituie mărturiile pline de suferință ale deținuților: unii dintre ei descriu abținerea forțată ca pe o adevărată „tortură psihică” (Re & Ciufoletti, 2020). Mulți deținuți consideră tortura mai degrabă psihică decât fizică, deoarece imposibilitatea de a menține relații cu partenerii lor le alimentează teama nu numai de a pierde legăturile emoționale pe care le-au construit înainte de încarcerare, ci și propria capacitate emoțională.

Deoarece nu pot manifesta afecțiune și sexualitate în timpul vizitelor conjugale, deținuții recurg adesea la autoerotism. Adriano Sofri și Francesco Ceraudo (Sofri & Ceraudo, citați în Re & Ciufoletti, 2020) au descris natura dureroasă a acestei practici în Ge-

închisoare și au afirmat că, de obicei, sexualitatea lipsește în primele zile de detenție, dar că, după o fază inițială de abținere forțată, devine o obsesie.

În plus, mulți deținuți raportează o apatie sexuală și emoțională, care pare să fie contraponderea suferinței generale pe care trebuie să o îndure corpul încarcerat (Morelli, 2004).

În concluzie, se poate spune că refuzul drepturilor afective și sexuale și lipsa unor măsuri cuprinzătoare care să țină seama de nevoile emoționale ale deținuților contribuie la stresul psihic semnificativ, astfel încât unii descriu această experiență ca o formă de tortură psihică. Inițiativele limitate, cum ar fi introducerea experimentală a „camerelor de dragoste”, subliniază recunoașterea faptului că trebuie să se țină seama de bunăstarea emoțională și sexuală a deținuților. Situația generală din închisorile italiene, așa cum reiese din rapoartele deținuților și ale experților, arată că este urgentă necesitatea unui tratament mai uman și mai respectuos al drepturilor în ceea ce privește sexualitatea în cadrul sistemului penitenciar. Eforturile de promovare a sănătății psihice și emoționale a deținuților, recunoscând dreptul acestora la relații intime, sunt esențiale pentru crearea unui sistem penitenciar reabilitant și respectuos.

Bibliografie

- Castellano L., Stasio D. (2010). Diritti e castighi. Storie di umanità cancellata in carcere. Milano: Il Saggiatore.
- Decembrotto, L. (2013). Ricerca fenomenologica dell'identità e della pratica sessuale in ambito detentivo. STUDIUM EDUCATIONIS-Rivista semestrale per le professioni educative, (3), 49-60.
- Clemmer, D. (2004). La comunità carceraria, în E. Santoro, Carcere e società liberale, ediția a 2-a, Giappichelli, Torino, p. 210 și urm.
- DAP (2010), Noi măsuri pentru reducerea stresului cauzat de privarea de libertate și pentru prevenirea fenomenelor de automutilare – Circulara din 26 aprilie.
- Morelli, F. (2004) „Il sesso in carcere: quello che non si dice...e non si fa”, în Associazione il granello di senape [ed.] L'amore a tempo di galera, supliment la Ristretti orizzonti, 4: 141.
- Poneti, K. (2018). Sănătatea mintală în închisoare: soarta incertă a infractorilor nebuni. F. Corleone (ed.), Mai più Manicomi. Una ricerca sulla Rems di Volterra. La nuova vita dell'Ambrogiana, 85-109.
- Re, L., & Ciuffoletti, S. (2020). Pedepsa eliminată. Detenția și negarea sexualității în închisorile italiene. În Vulnerabilitate, închisoare și noi tehnologii. Perspective de cercetare privind dreptul la sănătate. (p. 47-125). Phasar.
- Citraro, V. (2018). Vizite conjugale în închisoare: dreptul deținutului la afecțiune | De lure Criminalibus
- Giordano, M. (2022). Sesso in carcere vietato in Italia, ma ridurrebbe violenza e comportamenti devianti. Lo studio - Il Fatto Quotidiano

- OMS (2002) Definiția sănătății sexuale: Raportul unei consultări tehnice privind sănătatea sexuală, disponibil la: http://www.who.int/reproductivehealth/topics/gender_rights/defining_sexual_health.pdf?ua=
- Articolul 18, Legea privind sistemul penitenciar (Legea nr. 354 din 26 iulie 1975), actualizată la 6 mai 2023. [https://www.brocardi.it/legge-ordinamento-penitenziario/titolo-i/capoi-iii/art18.html#:~:text=Ogni detenuto ha diritto a,previste dal regolamento\(5\).](https://www.brocardi.it/legge-ordinamento-penitenziario/titolo-i/capoi-iii/art18.html#:~:text=Ogni detenuto ha diritto a,previste dal regolamento(5).)
- Articolul 27 din Codul penal. (25.10.2007) <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:costituzione:1947-12-27~art27-com3#:~:text=Art.-,27,tendere alla rieducazione del condannato.>
- Maturo, A. (24.01.2018). Camere de dragoste în închisoare: situația în Italia și în lume. Studio Cataldi. Il diritto quotidiano. Ultima accesare: 3.01.2024.
- Crisafi, M. (15.05.2016). În închisoare apar „camerele de dragoste”. Studio Cataldi. Il diritto quotidiano. Ultima accesare: 3.01.2024.

3. România

3.1. Politica în România

În închisorile din România se acordă o importanță deosebită menținerii și îmbunătățirii relațiilor cu membrii familiilor deținuților. Familia joacă un rol fundamental în viața deținuților în cele două faze diferite prin care trec: perioada de detenție și perioada de după ispășirea pedepsei. Deoarece relațiile sociale ale deținuților se deteriorează odată cu încarcerarea, relațiile cu familia (soț/soție, partener de viață) pot fi una dintre resursele lor cele mai importante pentru a face față diferitelor situații sociale caracteristice fiecărei etape. Acest drept al deținutului de a menține relația cu familia este prevăzut în cea mai importantă lege privind funcționarea penitenciarelor din România, Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele și instanțele de judecată în cadrul procedurilor penale, în Ordonanța de aplicare a Legii nr. 254/2021 cu nr. 157/2016 din 10 martie 2016, Ordonanța privind securitatea penitenciarelor din cadrul Administrației Penitenciare Naționale nr. 4800/c/2018, precum și prin alte ordonanțe ministeriale – Ordonanța nr. 1322/2017 de aprobare a Ordonanței privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educaționale, sociale și psihologice.

Astfel, deținuții din închisorile românești pot primi vizite, în funcție de regimul penitenciar familiei lor (3 până la 6 vizite pe lună, în funcție de regimul penitenciar la care este supus deținutul), pot primi un pachet de la familie, indiferent de tipul de executare a pedepsei (maximum 10 kg de alimente și fructe sau legume) și pot beneficia de vizite intime cu soțul/soția sau partenerul/partenera de viață (în funcție de situație, aceste vizite pot dura până la 3 ore, iar dacă deținutul se căsătorește în închisoare, poate beneficia de o vizită intimă de 48 de ore cu ocazia nunții). Există, de asemenea, camere speciale în care pot primi vizite de la copii (camere special amenajate pentru copii, cu jucării, în care pot fi vizitați exclusiv de familia lor). Deținuții pot merge acasă în timpul executării pedepsei (ca recompensă) și pot părăsi închisoarea pentru 1-10 zile, dar nu mai mult de 30 de zile pe an, pentru a menține relațiile familiale sau în situații familiale speciale (cum ar fi înmormântarea unui rudă sau o nuntă).

O altă categorie de activități care vizează menținerea și îmbunătățirea relației emoționale a deținutului cu familia sa sunt activitățile de reintegrare socială, desfășurate sub supravegherea și îndrumarea specialiștilor din domeniul reintegrării sociale: pedagogi, asistenți sociali și psihologi. Toate persoanele private de libertate au dreptul de a participa la astfel de activități, indiferent de regimul penitenciar și în conformitate cu domeniul de intervenție stabilit pentru fiecare deținut. Aceste activități au ca scop pregătirea deținuților pentru reintegrarea în societate, prin familiarizarea cu normele și valorile sociale, menținerea și îmbunătățirea relațiilor cu familia sau îmbunătățirea vieții emoționale și psihologice atât în timpul detenției, cât și după eliberare.

4.2. Practici în România și eficacitatea acestora

În România, în conformitate cu Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele de judecată în cadrul procedurilor penale, orice deținut, indiferent de tipul pedepsei executate, are dreptul, în anumite condiții, la vizite intime:

(a) El a fost condamnat și a primit o pedeapsă cu închisoarea sau se află în arest preventiv ;

(b) Există o relație conjugală, dovedită printr-o copie legalizată a certificatului de căsătorie sau, după caz, printr-o relație de parteneriat similară cu cea dintre soți;

(c) În cele trei luni anterioare cererii de vizită intimă, nu i s-a acordat permisiunea de în cazul persoanelor condamnate;

(d) Nu au fost sancționați disciplinar în perioada de 6 luni anterioară solicitării unei vizite intime sau sancțiunea a fost ridicată în cazul persoanelor condamnate și în cazul persoanelor care au fost în arest preventiv în timpul unui proces în ultimele 30 de zile anterioare solicitării;

(e) Participă activ la măsuri și programe de educație, asistență psihologică și socială sau la muncă.

În fiecare penitenciar din România există cel puțin o cameră specială pentru vizite intime, inclusiv vizite între deținuți de sex masculin și feminin din penitenciare diferite, cu condiția să îndeplinească condițiile stabilite. Aceste vizite, care au loc o dată la două luni și durează trei ore, nu sunt supravegheate de personalul penitenciarului. Ele contribuie la menținerea legăturilor emoționale între cupluri și oferă deținuților sprijin social după eliberare. În plus, deținuții au dreptul să se căsătorească în timpul detenției și beneficiază de o vizită intimă de 48 de ore cu ocazia nunții.

Astfel, dreptul la o viață intimă și sexuală este recunoscut în închisorile românești, pentru a susține legătura emoțională dintre cupluri în timpul detenției.

Așa cum am menționat în capitolul anterior, posibilitatea de a obține permisiunea de a părăsi penitenciarul reprezintă un aspect important în evaluarea bunei conduite și a motivației deținuților.

Deținuții din instituțiile închise, semi-inchise și deschise care se comportă bine, lucrează sau participă la activități de reintegrare socială pot fi recompensați cu permisiunea de a părăsi instituția penitenciară pentru o perioadă de 1 până la 10 zile, dar nu mai mult de 30 de zile pe an, pentru a menține relații emoționale bune cu membrii familiei lor. Prin această recompensă, deținuții sunt încurajați să se comporte conform regulilor închisorii și să aspire la o viață de familie și de cuplu. Permisiiunea de a părăsi închisoarea poate fi acordată unui deținut și pentru a participa la înmormântarea soțului/soției, copilului, părintelui, fratelui/surorii sau bunicului/bunicii.

Programele de reintegrare socială la care pot participa deținuții, în funcție de riscul și nevoile identificate de specialiștii din sector, sunt:

- **Programe educaționale și activități de grup:** program de educație familială (program de transmitere a normelor și valorilor familiale și de dezvoltare a comportamentelor bazate pe respect, drepturi și obligații), activități în care deținuții sunt încurajați să scrie o scrisoare sau o poezie pentru soția, mama sau copilul lor.
- **Programe sociale și activități de grup:** program de menținere și dezvoltare relațiilor cu mediul de sprijin, care vizează restabilirea, menținerea sau dezvoltarea relațiilor persoanelor private de libertate cu familia sau mediul lor de sprijin. Programul de dezvoltare a relației părinte-copil „Eu și copilul meu”, care vizează dezvoltarea abilităților necesare pentru îmbunătățirea relației dintre părintele încarcerat și copilul său. Programul „Pași către familie acasă”, realizat de colaboratori externi – ai Fundației Stanca Veacurilor – și al cărui scop este de a promova formarea unui comportament responsabil, pornind de la înțelegerea rolului tatălui în cadrul familiei, pentru a suprima tendințele antisociale și a dezvolta noi abilități morale necesare reintegrării și conviețuirii armonioase în familie și în societate.
- **Ateliere cu familia** – o activitate care susține menținerea și dezvoltarea care promovează legătura dintre deținuți și familiile lor. Activitatea se concentrează pe menținerea și consolidarea relațiilor familiale prin menținerea contactelor într-un cadru optim, care facilitează procesul de reintegrare socială.
- **Evenimente** speciale la care participă membrii familiilor condamnaților (sărbători de Crăciun sau Paște). Sărbătoarea copiilor pe 1 iunie (Ziua Internațională a Copilului) cu participarea copiilor deținuților și a soților/soțiilor acestora, în cadrul căreia se promovează interacțiunea deținuților cu copiii și membrii familiilor lor pe parcursul unei zile prin diverse activități, cum ar fi pictura, cântatul, machiaj sau competiții sportive, și, nu în ultimul rând, petrecerea unui timp prețios cu ei și îmbunătățirea relației emoționale dintre deținuți și membrii familiei (copii, soții).
- **Programe și activități psihologice:** cum ar fi programul de autocunoaștere și dezvoltare personală, care include ședințe de grup în care se discută moduri de gândire și reacții la diferite situații, inclusiv în mediul familial. Deținuții au posibilitatea de a deveni conștienți de propriile gânduri și comportamente în relația cu familia lor și, în majoritatea cazurilor, reușesc să-și îmbunătățească relația după ce au devenit conștienți de propriile erori cognitive. Programul cuprinde 12 ședințe de câte 60 de minute și include atât tehnici de antrenare a gândirii raționale, cât și exerciții sau jocuri de rol pentru a încerca noi scenarii mentale. În același timp, psihologii organizează în mod regulat activități de grup pentru a sărbători sărbătorile naționale sau internaționale, cum ar fi Ziua Femeii, Ziua Familiei sau Ziua împotriva violenței, sau chiar îi implică pe deținuți împreună cu familiile lor.

pentru a aborda teme legate de viața de familie sau de cuplu. Interesul psihologilor este de a pregăti deținuții pentru o viață fără comportament antisocial.

4.3. Cercetarea științifică în România

Calitatea vieții emoționale a deținuților români este influențată de mai mulți factori interconectați. În literatura de specialitate găsim studii care analizează aceste fenomene și factori, cum ar fi:

a. Relațiile familiale

Unul dintre elementele cheie care influențează bunăstarea emoțională a deținuților este relația lor cu familiile. Comunicarea regulată prin vizite, convorbiri telefonice și scrisori contribuie la menținerea legăturilor emoționale și oferă un sprijin emoțional important, reducând sentimentul de izolare. Studiile au arătat că legăturile familiale puternice pot îmbunătăți semnificativ sănătatea emoțională a deținuților, oferindu-le un sentiment de stabilitate și apartenență (Tomita, 781).

Prin urmare, viziunea abordărilor de reintegrare socială promovează contactul cu familia nucleară sau extinsă prin activități de grup sau individuale. Din practica specialiștilor reiese că comportamentul deținuților se schimbă atunci când relația cu familia se îmbunătățește sau se deteriorează.

b. Interacțiuni sociale în cadrul închisorii

Mediul penitenciar și subcultura sa au o influență profundă asupra sănătății emoționale a deținuților. Interacțiunile pozitive cu alți deținuți și relațiile de sprijin pot atenua emoțiile negative. Sprijinul oferit de colegii de aceeași vârstă din închisoare poate ajuta deținuții să facă față stresului și să mențină o viață emoțională pozitivă. Cercetările arată că factori precum sprijinul colegilor de aceeași vârstă și participarea la activitățile din închisoare influențează reziliența emoțională și calitatea generală a vieții emoționale (Ciurbea, 2023).

c. Asistență psihologică

Accesul la servicii psihologice, inclusiv consiliere și terapie, joacă un rol important în gestionarea problemelor emoționale și psihologice ale deținuților. Programele de promovare a inteligenței emoționale, a rezilienței și a gestionării stresului pot îmbunătăți calitatea vieții afective. De exemplu, tratarea problemelor psihice și a abuzului de droguri este esențială pentru îmbunătățirea calității vieții și a bunăstării emoționale a tinerilor deținuți (Szabo, 2011).

d. Programe de educație și reabilitare

Participarea la programe de educație și formare profesională poate conferi un sentiment de semnificație și succes și poate avea un efect pozitiv asupra bunăstării emoționale. Programele de reabilitare care se concentrează pe dezvoltarea personală pot ajuta deținuții să-și construiască stima de sine și stabilitatea emoțională. Studiile subliniază importanța acestor programe pentru crearea unui mediu emoțional pozitiv și promovarea bunăstării generale a deținuților (, 2016).

e. Mediul instituțional

Calitatea condițiilor de viață, inclusiv curățenia, supraaglomerarea și accesul la facilități de bază, are un impact direct asupra sănătății emoționale a deținuților. Un mediu sigur reduce stresul și anxietatea și contribuie la o mai bună stare de bine emoțională. Cercetările au arătat că funcționarea socială optimă în închisoare este strâns legată de calitatea interacțiunilor sociale și de inteligența emoțională (Rusu, n.d.).

f. Sănătate și bunăstare

O sănătate fizică bună și accesul la servicii de sănătate sunt esențiale pentru bunăstarea generală, inclusiv pentru sănătatea emoțională. Programele de combatere a abuzului de droguri pot îmbunătăți semnificativ stabilitatea emoțională și calitatea vieții. Importanța combaterii problemelor de sănătate, inclusiv a sănătății mintale și a abuzului de droguri, pentru îmbunătățirea calității vieții și a bunăstării emoționale a deținuților este bine documentată (Chiriță et al., 2013).

g. Reziliența și mecanismele de coping

Reziliența deținuților și capacitatea lor de a face față stresului și adversităților joacă un rol decisiv în viața lor emoțională. Programele care dezvoltă reziliența și transmit strategii eficiente de gestionare a stresului, precum atenția, meditația și tehnicile de relaxare, pot fi foarte utile. Dezvoltarea rezilienței și a mecanismelor de gestionare a problemelor într-un climat emoțional negativ, precum și o percepție pozitivă a autorităților judiciare influențează sănătatea emoțională a deținuților (Maria et al., 2016).

h. Sprijin extern și eforturi de reintegrare

Sprijinul extern din partea organizațiilor neguvernamentale și a grupurilor comunitare poate oferi ajutor emoțional și practic suplimentar. Programele care pregătesc deținuții pentru reintegrarea în societate, inclusiv formarea în competențe de viață și rețelele de sprijin, pot reduce anxietatea și îmbunătăți bunăstarea emoțională. Rezultatele cercetărilor subliniază importanța sprijinului extern pentru o reintegrare reușită și îmbunătățirea stabilității emoționale (Damboeanu & Antonescu, 2013).

Referințe

1. Chiriță, V., Davidson, M., Enătescu, V., Micluția, I., Ionescu, Ș., Lăzărescu, M., & Udriștoiu, T. (2013). Psihiatria românească. Psihiatria, 15(1), 10-25.
2. Ciurbea, A. M. (2023). Stabilitate emoțională și stres afectiv la adolescenți și tineri adulți privați de libertate pentru infracțiuni fără violență. Cercetări și studii antropologice, (14), 251-270. Accesat la <https://journalstudiesanthropology.ro>
3. Constante, L. (1995). Evadarea tăcută: trei mii de zile în închisorile românești (volumul 9). University of California Press.
4. Damboeanu, C., & Antonescu, F. (2013). Practica eliberării condiționate din închisoare în România. SPECTO 2013, 221-235.
5. Foca, L. (2018). Efectele relațiilor familiale asupra copiilor deținuților – Un studiu din România (teză de doctorat, Universitatea din Huddersfield).
6. Maria, B. C., Maria, H. A., Alexandra, G., & Mădălina, A. A. (2016). Dezvoltarea rezilienței într-un climat emoțional negativ și percepția autorităților judiciare. În The Fifth International Conference Multidisciplinary Perspectives in the Quasi-Coercive Treatment of Offenders (p. 57-72).
7. Rusu, A. S. (2016). Aspecte evolutive ale funcționării sociale optime în închisoare. Acta Psychopathologica, 2(47). <https://doi.org/10.4172/2469-6676.100073>
8. Szabo, A. (2011). Promovarea sănătății pentru tinerii deținuți din România. Interna-tional Social Work, 54(3), 414-430.
9. Tomita, M. A. (fără dată). Reziliența și subcultura în sistemul penitenciar. Journal of Correctional Education, 62(4), 781-795.
10. Guvernul României. (2013). Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele și instanțele de judecată în cadrul procedurilor penale.
11. Guvernul României. (2016). Ordonanța de aplicare a Legii nr. 254/2021 (nr. 157/2016 din 10 martie 2016).
12. Guvernul României. (2018). Ordonanța privind siguranța penitenciarelor aflate în subordinea administrației penitenciare naționale (nr. 4800/c/2018)
13. Ministerul Justiției din România. (2017). Ordinul ministerial nr. 1322/2017 de aprobare a Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educaționale, sociale și psihologice.

Europe Unlimited e.V.

DI Dirk Leisten (CEO) Am
Dorfweg 2
52525 Heinsberg Germania

www.europe-unlimited.org

E: erasmus@europe-unlimited.org T:
+49 177 5276108

Următorii parteneri au contribuit la rezultatul acestui proiect

I. Vitale International

Penitenciarul Jilava din București

„Sprijinul Comisiei Europene pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă numai opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare care ar putea fi făcută a informațiilor conținute în aceasta”.